

NOAHs forslag til Natur- og Biodiversitetspakken

Side

2 **Naturzoner**

3 **Vand i landskabet**

4 **Skove, hegn og enkeltstående træer**

5 **De dyrkede områder – og græsningsarealer som natur**

Græsningsarealer som natur

Biodiversitet i landbruget – spis flere lokalt dyrkede arter

Biodiversitet i landbruget – alle GM-planter skal risikovurderes

Stop for pesticider

7 **Havområderne**

7 **Natur i og nær boligområder – bynær natur**

Indtænk natur og biodiversitet i byudviklingen

Beskyt og bevar de bynære naturområder, der allerede eksisterer

8 **Infrastruktur**

9 **Tænk globalt**

10 **At fremme biodiversiteten kræver uddannelse og samarbejde**

Kvalitetsuddannelser om bæredygtighed og naturforhold

Det fremtidige arbejde for at beskytte og forbedre betingelserne for naturens mangfoldige livsformer i Danmark

NOAHs forslag til Natur- og Biodiversitetspakken

Danmarks natur er i elendig stand. Vi er et af verdens rigeste lande, og alligevel har vi ikke formået at stoppe tabet af arter. Tværtimod viser nye indikationer, at naturen forringes herhjemme i et langt højere tempo end for bare 10 år siden.

At stoppe tabet af arter og styrke biodiversiteten i Danmark kræver, at vi giver plads til naturen, kraftigt formindsker de påvirkninger, den udsættes for, og plejer udvalgte områder – men det er langt fra ligetil. Det kræver meget mere end én løsningsmodel, og kompleksiteten bør afspejles i en kommende natur- og biodiversitetspakke.

NOAHs forslag indeholder krav om og forslag til at give meget mere plads til den vilde natur, at beskytte og styrke naturindholdet i skovene, i vandløb og vådområder, i de dyrkede områder og i byerne samt at mindske vores overudnyttelse af naturområderne, både her og i andre dele af verden.

Naturzoner

Baggrund

Størstedelen af Danmark er opdyrket, og meget udgøres af store intensivt drevne marker med monokulturafrøder, hvilket betyder, at der oftest ikke levnes plads til selv små arealer med natur. I takt med landbrugets effektivisering og stadigt større produktionsenheder er markskel, diger, stier, vandhuller og andre åndehuller og korridorer for de vilde arter forsvundet. Derudover bruger vi meget plads til vejanlæg, byer m.m. Ud over manglende plads betyder brug af pesticider, dræning, næringsoverskud og deraf følgende tilgroning, at næsten alle naturtyper er i dårlig tilstand, og et stigende antal arter herunder karplanter, dagsommerfugle, fugle, og pattedyr er sjældne eller truet af udryddelse, men også almindelige arter som for eksempel hættemåger og mår dyr er i tilbagegang. Kun cirka en procent af vores landareal henligger som natur uden indblanding fra mennesker, og mange områder med et potentielt fint naturindhold drives som en slags "halvnatur", der skal give afkast, hvilket betyder, at områderne er i dårlig tilstand. En del værdifulde naturområder ligger som isolerede øer i det dyrkede landskab med deraf følgende risiko for indavl og uddøen.

Der er brug for ...

Minimum 17 procent af Danmarks areal skal afsættes til natur i form af naturzoner. En del skal være hegnede, så de kan fungere uden menneskelig indblanding.

Eksempelvis vil insekterne kunne trives i en natur med forskelligartede biotoper og vilde dyr. De har brug for et miljø uden giftstoffer samt steder at finde føde og lægge deres æg. De har brug for et varieret fødegrundlag, da mange af især de sjældne insekter er specialister, når det gælder valg af værtsplante. Det er en af grundene til, at det er vigtigt at opretholde en høj diversitet af vilde plantearter og dødt ved – tilpasset forskellige økosystemer.

Naturzonerne bag hegn vil kunne indeholde en stor variation af naturtyper, samtidig med at vilde planteæderes fouragering, oprodning af jorden og gødning kunne betyde, at der vil opstå større variation og dermed styrket biodiversitet. Udvalgte områder med særlig værdifuld natur bør så vidt muligt stå i forbindelse med de større naturzoner. Store sammenhængende områder med naturgrundlag og varierede vækstforhold vil gavne et varieret planteliv og dyreliv. Planter, insekter og større dyr vil kunne sprede sig over større områder, og store, samlede arealer kunne danne grundlag for større genetisk variation. De fleste naturzoner, der ikke er bag hegn, vil skulle plejes for ikke at gro til, og det vil kræve tilstrækkelige økonomiske tilskud til de forvaltende myndigheder samt incitamenter, der understøtter afgræsning.

Vand i landskabet

Baggrund

Danmark har oprindeligt været rig på kilder, vandløb og søer, men de fleste er i dag forsvundet i forsøget på at øge udbytter og indtægter fra dyrket jord. Vores vandløb har samtidig været udsat for uddybning og udretning, og der skæres stadig grøde, og der udledes stadig pesticider og næringsstoffer til vandløb og søer. Påvirkningerne er årsag til, at livet i og ved vandløbene er blevet meget mere artsfattigt, og selv om situationen på nogle områder er forbedret, er den positive udvikling nu stagneret.

Der er brug for ...

Vand i landskabet kan fremmes ved at sørge for, at drikkevandsindvinding sker med større respekt for naturen, så mere vand i stedet kan strømme ud i ådale til gavn for biodiversiteten her.

I de lavbundsområder, hvor det planlægges, at dyrkning og dræning skal ophøre, skal vandet så vidt muligt kunne flyde frit, så der kan opstå de overgangszoner med varierende vandstand, der er vigtige for mange arter.

Regnvand der filtreres gennem jorden bliver til grundvand, der indeholder opløste mineraler og sporstoffer, herunder Ca, Mg, Fe, carbonater (der danner kildekalk) og sulfater. I et naturligt vandflow ville grundvandet blive filtreret gennem jorden og sive, eller presses frem i skrænter ved ådale og kyster. I ådalene ville grundvandet betyde, at der dannes vældmoser og trykvældsmoser. Om vinteren bringer det stigende grundvand flere mineraler til overfladen og det bidrager til høj biodiversitet. Er der derimod lagt dræn i baglandet og skrænterne, som det i dag ofte er, vil regnvandet ikke blive filtreret gennem jorden, men vil opsamle kvælstof, fosfor m.m., og løbe ned i ådalene, hvor det påvirker de rentvandede moser, som vokser til med høje urter. Derefter løber det næringsrige vand videre ud i vandmiljøet, der eutrofieres. Hvor det er muligt, skal dræning af områderne bag og ved skrænterne ned til værdifulde ådale derfor stoppes.

Gødningsstoffet fosfor bindes hårdt i jorden, og er derfor ophobet. Det vil kunne påvirke naturen over rigtig mange år, men hvor der findes opstigende grundvand, vil det, hvor det indeholder Ca og Fe, kunne binde fosforen. Derved beskyttes både vandmiljøet og naturen med de sjældne arter, der er tilknyttet områder med mineralrigt og koldt vand.

Små moser, vandhuller og søer, der gennem tiden er blevet drænet eller opfyldt, bør genetableres, hvor det er muligt.

Skove, hegn og enkeltstående træer

Baggrund

Skovene kan potentielt rumme landets højeste biodiversitet, men i over 99 % af skovenes arealer er naturtilstanden stærkt ugunstig, da langt de fleste skove reelt er træmarker med få arter og intet lys i skovbunden. Inden for de næste årtier skal vi have 3,5% urørt skov i Danmark, men i flere af de udpegede områder fældes der stadig træer. Dødt ved er en naturlig del af planternes kredsløb med dertilhørende liv af insekter svampe m.m. Men mængden af dødt ved i skovene er alarmerende lav. Livet i skovene forstyrres derudover i stigende grad af friluftaktiviteter, der ikke tager hensyn til naturen.

Hegn og enkeltstående træer i det åbne landskab kan udgøre værdifulde levesteder for mange dyr og planter, men de fældes i stigende grad for at kunne bruges til flis, eller fordi markarealer udvides.

Der er brug for ...

Fjernelse af gamle træer og dødt ved i offentlige naturskove skal ophøre hurtigst muligt, og der skal være plads til flere urørte løvskove og flere naturtyper i skovene. Skovene skal kunne brede sig naturligt i landskabet, og hvis udvalgte skove åbnes for græsning, vil der kunne opstå et mere oprindeligt og naturligt landskab med høj biodiversitet. Græsning af udvalgte områder og gendannelse af naturlig hydrologi er vigtigt for, at lysninger dannes i skovene, og de er vigtige for at skabe plads til flere skovlevende arter, blandt andet flere sjældne arter sommerfugle, der nu er meget tæt på at uddø.

Enkeltstående træer og levende hegn, der udgør værdifulde levesteder, bør omfattes af lovgivningen om paragraf 3-områder, så de vil kunne beskyttes på lige fod med de naturtyper, der nu er beskyttede. Anlæggelse af mountainbikespor, store løbsarrangementer og lignende skal tilrettelægges, så sarte naturområder ikke lider skade, og dyr som eksempelvis grævlinger og ynglende rovfugle forstyrres mindst muligt. Derfor skal den type aktiviteter reguleres strammere. Det kan for eksempel være ved at aktiviteterne foregår i afgrænsede områder og uden for ynglesæsonen.

Intensiv produktion som eksempelvis juletræsplantning og beplantning med pyntegrønt bør ikke tælles med som skovareal, da der i vidt omfang bruges gødning, pesticider og maskiner til at pleje kulturerne – på samme måde som markafgrøder.

Gamle skove med store træer skal prioriteres før plantning af unge træer, da store træer udgør vigtige levesteder og samtidigt optager mere CO₂ end nyplantede unge træer. Plantning af træer i monokulturer til gavn for klimaet vil kunne udgøre en risiko for biodiversiteten, da der er risiko for, at de optager arealer, hvor en bevoksning med højere biodiversitet ellers ville kunne trives. Især hvis det sker på mindre frugtbare jorde. Ved eventuel udlægning af områder til plantning af ny skov skal områdets potentiale for høj biodiversitet derfor indgå som en væsentlig faktor.

De dyrkede områder – og græsningsarealer som natur

For at have plads til at beskytte landjordens natur skal arealet under plov reduceres, og vi skal skabe plads til småbiotoper i og omkring de dyrkede arealer, hvilket dog kræver ændringer i EU's tilskudsordninger. Mere økologi og større arealer med vedvarende græs vil kunne give en sundere jord og flere insekter, fugle og smådyr.

Græsningsarealer som natur

Baggrund

Mange naturområder i Danmark er under tilgroning, fordi de ikke længere afgræsses, og samtidigt spiser vi kød og mælk fra kvægtyper, der har brug for kraftfoder, hvoraf meget importeres fra andre verdensdele.

Der er brug for ...

Ud over zoner, der kun er til natur, skal flere arealer på både næringsfattige og fugtige jorde afsættes til vedvarende, ekstensiv græsning med dyr, der både plejer naturen og kan indgå i fødevareforsyningen. Dyrene skal være racer, som er egnede til at gå ude hele året, og vil på samme måde som planteæderne i naturzonerne skulle kunne pleje arealerne og levere gødning, der kan udgøre levesteder for insekter og dermed for agerlandets truede fugle.

Antallet af dyr i området må ikke overstige det antal, der kan overleve om vinteren, hvor fødemængden er begrænset. Når antallet af dyr øges, vil overskuddet tages fra til slagt. I løbet af vinteren vil der blive gnavet af buske og grovere planter, og på den måde vil opvækst af træer og buske kunne holdes nede og områder blive holdt lysåbne. Om sommeren, vil det relativt lave antal dyr foretrækker de unge næringsrige græsser og urter, men der bør græsningstrykket ikke blive højere end at et varieret plantesamfund bevares. Når plantedækket er vedvarende, og der ikke tilføres gødning eller tilskudsfoder, bliver næringsoverskuddet med tiden mindre, græsset bliver lavere, og der vil blive plads til en naturlig bevoksning af lave flerårige blomstrende planter, der også er nødvendige for insekterne.

Vedvarende græsningsarealer vil samtidig kunne være til gavn for klimaet, da jorden ikke bearbejdes, og der vil lagres mere kulstof ved rødderne af flerårige arter og græsser. Den større artsrigdom og genetiske variation i de græssede arealer vil give større robusthed over for klimaændringer, herunder tørke. Vedvarende ekstensiv græsning bør ikke etableres i stedet for de egentlige naturområder.

Biodiversitet i landbruget – spis flere lokalt dyrkede arter

Baggrund

I agerlandet er de fleste afgrøder stærkt forædlede og intensivt dyrket i monokulturer. Størstedelen bruges til foderafgrøder og en smule til konsum, og de dyrkede arter er sjældent udviklet i eller tilpasset til de typer biotoper, de sås i. Derfor er der oftere brug for "hjælp" i form af teknik og kemi. Når færre arter dyrkes til konsum, sker der en forarmelse af genpuljen af arter, der er udviklet til dyrkning i det danske landskab. Høj diversitet af afgrøder er vigtig, både for at bevare lokale arters gener og for at mindske den negative påvirkning af jord og miljø. De lokalt tilpassede afgrøder vil ofte være sundere for os og for vores miljø, blandt andet skal der bruges mindre gødning.

Der er brug for ...

Dyrkning og brug af lokale sorter af blandt andet grøntsager, bælgfrugter og korn bør fremmes. Ofte vil gamle sorter som for eksempel ølandshvede eller svedjerug have større genetisk variation inden for frøpuljen end nye sorter – de vil desuden give mere protein pr. kg ved lavere gødningsmængder. For at øge dyrkning af de gamle sorter kan for eksempel ske ved, at det indgår i madlavningen i offentlige institutioner, og det kan samtidigt være med til at mindske madspildet i fødevarekæden, spare CO₂ fra transport, fjerne fordyrende led og give større sikkerhed for, at afgrøderne er fri for pesticider.

Biodiversitet i landbruget – alle GM-planter skal risikovurderes

Baggrund

Der er et kraftigt pres fra danske og europæiske interessenter for at åbne for fødevarereproduktion ved hjælp af de nye genmodificerende forædlingsteknikker. Det er dog på ingen måde "business as usual", hvis regeringen giver tilladelse til, at nye GMO-teknologier kan undtages fra vores GMO-regulering.

De nye GMO-teknikker kan ikke sidestilles med konventionelle planteforædlingsteknikker og bør derfor ikke dereguleres i GMO-lovgivningen.

Det er især et problem, at der ikke er udført risikovurdering af de nye GMO-teknikker. Vi har ingen viden om risici forbundet med fødevarereproduktion med CRISPR-teknikker og andre af de nye GMO-teknikker. Hvis CRISPR og andre nye GMO-teknikker undtages fra GMO-lovgivningen, vil der være risiko for, at de nye GMO-afgrøder spredtes til vilde arter i naturen, og dermed også spredtes til både konventionelle og økologiske marker. Produkter med indhold af GMO-afgrøder vil blive solgt i supermarkederne som "normal" mad, hvis de nye GMO-teknikker dereguleres i GMO-lovgivningen. På nuværende tidspunkt mangler vi detektionsredskaber til at kunne spore disse genredigerede afgrøder. Brug af genredigerede afgrøder vil mindske sædskiftet, og dermed være usundt for både jorden og biodiversiteten.

Der er brug for ...

Den danske regering bør implementere og opretholde kendelsen fra EU-domstolen af den 25. juli 2018 (C-528/16) i forhold til GMO-lovgivningen. Herunder direktiv 2001/18, forordning 1829/2003 og forordning 1830/2003, der kræver risikovurdering, detekterbarhed og mærkning af GMO-fødevarer.

Der er nu hjælp af hente, idet European Network GMO of Laboratories (ENGL) har tilbudt at udvikle de nødvendige detektionsredskaber og beder om økonomisk støtte fra EU til dette. Regeringen bør støtte op om ENGL ved at støtte dem økonomisk.

Stop for pesticider

Baggrund

Mange giftstoffer, herunder insekt-, plante- og svampegifte risikerer at spredes i luft, vand og jord og måske sive ned i grundvandet. Spredning af herbicider gennem luften nedsætter eksempelvis frugtsætningen i for eksempel læhegn og natur, der grænser op til marker. Det nedsætter artsrigdommen af planter, insekter og fugle i marker og hegn. Mange pesticider er ikke undersøgt tilstrækkeligt, inden de godkendes. Et par eksempler er neonikotinoider, der skal beskytte raps og roer, men som har vist sig at påvirke biers orienteringsevne, og azoler (fungicider), kan medføre resistens i aspergillusvampe. Hvis mennesker med et svagt immunforsvar smittes med aspergillus, kan det blive dødeligt. Det har desuden vist sig, at flere azolfungicider og deres nedbrydningsprodukter kan blive udvasket til grundvandet.

Vi ved også, at påvirkning fra flere forskellige pesticider samtidig – cocktaileffekten – kraftigt kan forstærke den negative virkning.

Der er brug for ...

Tests og godkendelsesprocedurer bør i højere grad udføres uafhængigt af producenternes laboratorier, og vi bør øge indsatsen for ikke at sprede pesticider i miljøet.

Havområderne

Baggrund

Størstedelen af de danske havområder er stærkt truede. Havområdernes økosystemer er pressede af overfiskeri, udledning af miljøfremmede stoffer og forstyrrelser af havbunden på grund af hårdhændede fiskerimetoder, fjernelse af materialer m.m. Havmiljøet tilføres store mængder næringsstoffer fra landjorden, og det medfører stadigt oftere tilfælde af algeopblomstring. Efter opblomstringen nedbrydes de døde alger ved hjælp af ilt, og i de værste tilfælde medfører det bundvendinger, hvorunder størstedelen af livet i et havområde dør. Processen fremmes af vandets højere temperaturer.

Havbrugene i vores indre farvande er desuden kilder til udledning af skadelige mængder af næringsstoffer, medicinrester og kobber.

Der er brug for ...

Der skal indføres minimum 30 procent beskyttede arealer i de marine områder, og de bør placeres i områder, der er særligt vigtige for biodiversiteten.

Der bør etableres opvækststeder for livet i havet i form af kunstige rev, hvoraf nogle kan placeres, så de samtidigt beskytter vores kyster. Desuden skal fundamenter ved havvindmøller og lignende strukturer udformes, så de kan udgøre rev med gode levesteder.

Fiskeri med bomtrawl, der forstyrrer store områder af havbunden, er desværre tilladt i EU, men de områder, der drives fiskeri i, bør hurtigst muligt indskrænkes eller helt lukkes for miljøskadeligt fiskeri.

Det er nødvendigt at mindske mængden af næringsstoffer, der udledes til havet. Når der er få planktonalger i vandet, betyder det, at lysforholdene vil være gode for de fastsiddende store alger og ålegræsset, som kan vokse på bunden helt ned til 10-20 meters dybde. Det giver gode levesteder mellem bundplanterne langs kysten for mange smådyr, og området fungerer som et spisekammer for mange fiskearter, blandt andet torsk, ål og skrubber.

Havbrug skal kun findes på land, hvor produktionen er bæredygtig, da vandet ved denne produktionsform kan renses.

Natur i og nær boligområder – bynær natur

Baggrund

Bynær natur giver mulighed for at styrke biodiversiteten i Danmark generelt. Men vi har også brug for naturen for at kunne leve et sundt liv. Det er især vigtigt for børns udvikling og deres psykiske og mentale sundhed at have tid og mulighed for at opholde sig i naturen. Undersøgelser viser, at mennesker, der ikke har adgang til natur, oftere mistrives og er usunde. Men beboerne i de stadigt større byområder skal alt for ofte bevæge sig langt for at få mulighed for at opleve varieret natur, se insekter eller høre lyden af fugle. I øjeblikket bebygger vi imidlertid stadigt flere af de få bynære naturområder, der er tilbage. Eksempelvis Amager Fælled og dele af Røsnæs.

Der er brug for ...

Mulighederne for at styrke biodiversiteten og skabe adgang til natur i og nær byerne bør øges ved hjælp af indsatser inden for to områder:

1. Indtænk natur og biodiversitet i byudviklingen

Det kan ske ved, at der i planlægningen af nye byområder: a) skabes begrønning af boligområder, b) skabes naturarealer til boligområder, eller c) skabes naturarealer til bydelen/byen.

a) Begrønning af boligområder

- Vi kan beplante træer, at etablere grønne facader og tage, hvor der ellers var beton.
- Vi kan bruge rabatter, fortovskanter og vejkanter m.m. til insektvenlige blomsterstriber. Vi kan etablere p-pladser med græsarmeringssten, og vi kan variere beplantningen langs vejene og i parkerne. I ældre byområder kan der skaffes plads ved omlægning af veje, cykelstier og fortove. Borgerne inddrages i såning og andet.

b) Natur tæt ved boligområder

- Natur kan etableres som mindre eller større, grønne områder med kort afstand imellem, så der er mulighed for, at fugle, insekter mv. kan flytte sig.

- Eksisterende parker kan plejes og drives, så biodiversitet fremmes. Det kan ske ved at øge mængden og diversiteten af plantearter og naturtyper i de eksisterende parker og grønne områder. Så vil insekter og fugle indfinde sig.

- Der findes "skjulte" muligheder for ny natur i byerne. På matrikler hvor gamle bygninger og grunde skal rives ned og erstattes af ny bebyggelse, fordi de har mistet deres hidtidige funktion, kunne vi skabe ny natur her. Vi forpasser mulighederne for at få mere natur, hvis gamle byggegrunde og industriområder ikke indtænkes som bynær natur i byudviklingen.

c) Skabe natur til bydelen/byen

Det er især det sidste, som kan være svært at skabe for kommuner og investorer. Men Danmark bør her satse på at "indbygge" ny natur i byudviklingen. Her peger vi for eksempel på de ideer, som Nordhavns Naturvenner initierede i 2019, om at skabe en splinterny naturpark med høj biodiversitet på Østerbro.

2. Beskyt og bevar de bynære naturområder, der allerede eksisterer

Det er meget vigtigt, at bevare den bynære natur og de grønne områder, vi allerede har. Hvis vi sørger for dette, kan vores generation være med til at give de kommende generationer en by med natur og biodiversitet. Hvis vi derimod forspilder denne chance for at beskytte og bevare allerede eksisterende og sammenhængende natur, får vi det ikke tilbage.

Byerne fylder allerede meget, og de bør ikke fremover tage plads fra naturen. Det er vores indtryk, at den eksisterende natur ved nybyggerier ikke værdsættes. Et eksempel fra byggerier ved Fields på Amager, hvor et paradoks viste sig tydeligt: Der blev opsat et skilt ved resterne af et oprindeligt naturområde, hvor der stod: "Her kommer der en ny park".

Danmark står med noget nær en unik mulighed for bynær natur – nærmest i hjertet af vores hovedstad. Amager Fælled er et større sammenhængende naturareal, hvor der er høj biodiversitet og naturindhold – til gavn for trækfugle og overvintrende paragraph 4-arter. Befolkningen benytter sig derudover dagligt af området. Dette kan ikke gøres op i penge.

Andre eksempler på eksisterende områder med bynær natur – som er i fare for at blive fjernet: Stejlepladsen i Fiskerhavnen, Sydhavnstippen, dele af Røsnæsområdet ved Kalundborg, Havrebakke Skov i Aarhus, Sømosen i Ballerup, Søborggaard Have og Emdrupborg Have i Emdrup.

I 2019 blev det løse borgernetværk, Natur- og Fredningsalliancen, grundlagt. Denne borgergruppe arbejder på, at hjælpe Danmark med at bevare bynær natur. Netværket vil med stor glæde støtte op om og give forslag til Natur- og biodiversitetspakken i forhold til at beskytte og bevare bynær natur i Danmark.

Infrastruktur

Baggrund

Bilerne fylder mere og mere, både i byer og landområder. Mere end 14 procent af Danmarks areal er optaget til trafik anlæg.

Sammenlignet med UK har vi fire gange så mange kilometer motorvej pr. million indbyggere, og vi har et fint udbygget system af hovedveje. Gennemsnitsbelægningen i myldretidsbilerne er nu nede på 1,05 person pr. bil. Det vil være i strid med miljø-, klima-, natur- og økonomihensyn at udbygge vejene for at sørge for, at disse næsten tomme biler kan komme lidt hurtigere frem.

Eksempelvis vil etablering af en Kattegatbro betyde store vej- og broanlæg og dermed ødelæggelse eller forstyrrelse af værdifulde naturområder på Røsnæs, Samsø og i Østjylland.

Et andet eksempel er etablering af en havnetunnel fra Sjælland til Amager, der ville betyde, at tunnelens til- og frakørsler skaber store døde områder, som optager de områder, hvor der nu er natur.

Der er brug for ...

I sager, hvor naturområder inddrages, skal naturens lod i vægtskålen være langt mere tungtvejende end i dag. Eksempelvis skal flere naturtyper, rødlistede arter og bynær natur kunne stoppe en ændring af arealanvendelsen.

Tænk globalt

Biodiversitet i Danmark – og andre lande

Baggrund

EU's indbyggeres landfodaftrek er dobbelt så stort som det globale gennemsnit. Det går ud over biodiversitet og vigtige økosystemer, både i Danmark, EU og det globale syd. Vi påvirker dermed vores egne og andre verdensdeles økosystemer negativt og mindsker desuden oprindelige folks muligheder for selvforsyning.

Samtidig udleder vores store antal dyr på stald næringsstoffer, der belaster naturen, og det skader biodiversiteten ved at øge mængden af højt voksende, næringskrævende arter.

Vores klodes resterende naturområder er under et meget stort og stadigt stigende pres. Det, vi importerer og producerer, har konsekvenser i hele den globale fødevareværdikæde. Landskaber tilplantes for eksempel med oliepalmer, tropiske skove ryddes til afgræsningsarealer eller omlægges til dyrkning af sojaprotein og produktion af en lang række eksportafgrøder fra kaffe og chokolade til sukker og ikke mindst træ. Skove, i særligt de tropiske områder, ryddes fortsat i alarmerende tempo til fordel for produktion til den rige del af

verden. Biobrændsler fra kulstof lagret i træer, der fældes til flis, og fra olieafgrøder som oliepalmer og soja til første generations bioethanol fra sukker, påvirker biodiversitet og klima i producentlandene negativt.

Der er brug for ...

I Danmark skal vi dyrke afgrøder til konsum med mindst muligt aftryk på klima og biodiversitet. For at vi samtidig kan få mere plads til natur både i Danmark og det globale syd, er det nødvendigt at den samlede animalske produktion mindskes.

Vi bør specielt anerkende vores ansvar på den globale fødevareværdikæde og efterspørge råvarer og produkter, der ikke bidrager til rydning af naturområder. Vi bør sætte fokus på, at der er gennemsigtighed og viden om anvendelsen af råvarerne i værdikæden, og at alle råvarer er legalt dyrkede.

Danmark skal ikke skaffe sig energi fra biologiske kilder i stor skala. Kulstof fra biologiske kilder bør ikke brændes af.

At fremme biodiversiteten kræver uddannelse og samarbejde

Kvalitetsuddannelser om bæredygtighed og naturforhold

Det er vigtigt, at alle danske borgere kan uddanne sig i bæredygtig udvikling og for at opnå det, skal der etableres en national uddannelse. De forandringer, som sker, har betydning for, hvordan vi helt grundlæggende opfatter vores klode og dens ressourcer, herunder natur og biodiversitet. Det er vigtigt, at vi forstår, hvordan vi kan indrette fremtidens samfund og tage vare på klodens mangfoldighed. Det handler om forståelse for helheden og for værdsættelse af liv og ressourcer mv.

Dannelse og uddannelse er vigtig for, at vi både kan forholde os til det, som sker, og også tænke innovativt, kritisk, langsigtet og bæredygtigt i forhold til de løsninger, der kræves. Vi bør etablere uddannelser for flere aldersgrupper og der skal koordineres på tværs af disse uddannelser. Her taler vi om initiativer såsom UBU (Danish Association for Sustainable Development).

Det fremtidige arbejde for at beskytte og forbedre betingelserne for naturens mangfoldige livsformer i Danmark

Naturen har været betragtet som en uudtømmelig kilde til ressourcer, men vi ved nu, at det ikke er tilfældet. Naturen bør have lovfæstede rettigheder – og helst i Grundloven. Hvordan det kan ske, må dygtige jurister se på.

Vi har brug for, at brede dele af befolkningen – fra borgere, NGO'er, forskere, politikere og detailhandlen til landmænd – bliver engageret og indgår i arbejdet for biodiversitet. Det må nødvendigvis ske på tværs af fagdiscipliner og interessentgrupper. Siloerne, der isolerer fagområderne, må brydes ned, og vi må søge løsninger på tværs af egne paradigmer. De nuværende specialiserede løsningsmodeller udstikker alt for snævre grænser for, hvilke tiltag vi har til rådighed for at løse biodiversitetskrisen. Vi opfordrer derfor til, at der oprettes et tværfagligt biodiversitetsråd. Vi vil gerne bidrage til dette arbejde.

Kontakt:

Inger Vedel, ingeravedel@noah.dk – tlf. 22457374

June Rebekka Bresson, june@noah.dk – tlf. 21835789